

УДК 658

Т.А. Гоголь, канд. екон. наук

Київський національний економічний університет імені В. Гетьмана, м. Київ, Україна

**ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ПІДПРИЄМСТВ
МАЛОГО БІЗНЕСУ****Т.А. Гоголь**, канд. экон. наук

Киевский национальный экономический университет имени В. Гетьмана, г. Киев, Украина

**ОСОБЕННОСТИ МЕТОДИКИ ФИНАНСОВОГО АНАЛИЗА ПРЕДПРИЯТИЙ
МАЛОГО БИЗНЕСА****T.A. Hohol**, Candidate of Economic Sciences

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv, Ukraine

**FEATURES OF THE METHOD OF FINANCIAL ANALYSIS OF SMALL BUSINESS
ENTERPRISES**

Розроблено методику фінансового аналізу для підприємств малого бізнесу в умовах наявності особливостей інформаційного забезпечення аналізу в розрізі форм фінансової звітності, а також модель використання аналітичної інформації для прийняття інформаційно обґрунтованих економічних рішень з позицій різних категорій користувачів.

Ключові слова: фінансовий аналіз, методика фінансового аналізу, інформаційне забезпечення, фінансова звітність, малий бізнес.

Разработана методика финансового анализа для предприятий малого бизнеса в условиях наличия особенностей информационного обеспечения анализа в разрезе форм финансовой отчетности, а также модель использования аналитической информации для принятия информационно обоснованных экономических решений с позиций различных категорий пользователей.

Ключевые слова: финансовый анализ, методика финансового анализа, информационное обеспечение, финансовая отчетность, малый бизнес.

Implementing working methods of financial analysis for small businesses in the presence of features of information for analysis in the context of financial reporting, as well as a model using analytical information to make informative decisions on sound economic positions of different categories of users.

Key words: financial analysis, financial analysis methods, information, financial reporting, small business.

Постановка проблеми. Раціональне використання обмежених фінансових ресурсів та оптимальне поєднання з іншими видами ресурсів на малих підприємствах вимагає систематичного проведення аналізу й оцінювання фінансової стійкості, рентабельності та платоспроможності, які є інформаційною базою для прийняття своєчасних інформаційно обґрунтованих економічних рішень у сфері управління фінансами та зовнішніми користувачами щодо подальшої співпраці з цим підприємством. Крім того, оцінювання і прогнозування фінансового стану дозволяє сформулювати економічно обґрунтовану основу для визначення напрямів та шляхів розвитку підприємства на поточну і довгострокову перспективу, що можливо лише за умови стабільної фінансово-господарської діяльності в умовах ринкової економіки та жорсткої конкуренції з підприємствами великого і середнього бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження методичних аспектів сучасного економічного аналізу свідчать, що питання формування методики аналізу діяльності малих підприємств на сьогодні залишаються невирішеними не лише у вітчизняній, але й у зарубіжній науці. Дослідження різноманітних методичних підходів до аналізу дає підстави констатувати наявність значної кількості розроблених аналітичних показників та коефіцієнтів [1-6], проте не всі їх можна застосовувати для аналізу фінансового стану діяльності малого підприємства. Основна причина – особливості фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва як основи інформаційного забезпечення аналізу його діяльності.

У роботі А.М. Лисенко і Ю.Ю. Недовоз [7] запропоновано вдосконалення методики проведення фінансової звітності підприємства за допомогою поетапного проведення двох видів аналізу: експрес-діагностики та комплексного аналізу із застосуванням системи показників для інтегрального оцінювання фінансової звітності малого підприємства. У роботі І.М. Пожарицької та Т.Н. Пілатової пропонується методика аналізу фінансових результатів діяльності малого підприємства, яка ґрунтується на розрахунку показників рентабельності

[8]. Д.А. Ендовицький і Р.Р. Рахматуліна коротко розглядають методику аналізу фінансового стану малого підприємства, яка включає такі напрямки: оцінювання майнового стану підприємства, фінансової стійкості і платоспроможності, оборотності і рентабельності, обслуговування боргу, критеріальне оцінювання суб'єкта господарювання [9].

Однак більшість запропонованих методик базуються на достатньо значній інформаційній базі, є трудомісткими і містять перелік показників, використання яких не завжди фінансово доцільно та економічно обгрунтовано для малих підприємств, крім того в умовах систематичних змін облікової нормативної бази проблеми вдосконалення методики фінансового аналізу підприємств малого бізнесу в Україні досі залишаються не вирішеними.

Метою статті є розроблення методики фінансового аналізу підприємств малого бізнесу в умовах наявності особливостей інформаційного забезпечення аналізу з позиції різних форм фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва.

Виклад основного матеріалу. Важливе значення в забезпеченні фінансового аналізу відіграє її інформаційне забезпечення, основним джерелом якого виступає фінансова звітність. Особлива побудова форм фінансової звітності малих підприємств (суб'єктів малого підприємництва), а саме – узагальнення сум доходів та витрат, необоротних і оборотних активів в показниках фінансової звітності малих підприємств не дозволяє використовувати загальну методику фінансового аналізу. А тому виникає потреба в дослідженні особливостей інформаційного забезпечення процесу аналітичної роботи з проведення фінансового аналізу, систематизації та побудові методики аналізу фінансового стану малих підприємств в умовах особливостей спрощеної структури фінансової звітності та обмежених обсягів інформаційного забезпечення всіх етапів аналітичного процесу.

Дослідження основних напрямів аналізу на малих підприємствах та склад спрощених форм фінансової звітності дозволяє виявити їх інформаційний взаємозв'язок (рис. 1).

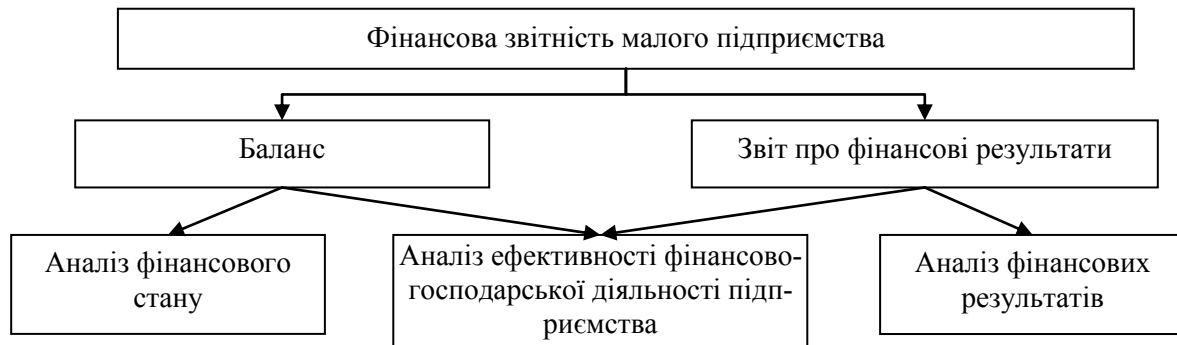

Рис. 1. Напрями фінансового аналізу в умовах інформаційного забезпечення малого підприємства

Особливості інформаційного забезпечення фінансового аналізу на малих підприємствах вимагають дослідження методики аналізу за виокремленими напрямками аналізу в розрізі спрощених форм фінансової звітності.

Загальноприйнята методика аналізу фінансових результатів вимагає проведення послідовного аналізу доходів і витрат від різних видів діяльності (операційної, інвестиційної, фінансової), процесу формування фінансового результату (прибутку або збитку) та на їх основі відносних показників – рентабельності та прибутковості. Однак узагальнення сум доходів та витрат у системі рахунків бухгалтерського обліку та в спрощених формах фінансової звітності унеможливило здійснення відповідних аналітичних процедур (розрахунків) у розрізі різних видів діяльності (виокремлення сум доходів і витрат від різних видів діяльності; аналіз фінансового результату (прибутку чи збитку) від різних видів діяльності; розрахунок відносних показників рентабельності та прибутковості від різних видів діяльності).

Аналіз фінансових результатів доцільно починати з аналізу доходів малих підприємств у розрізі спрощених форм Звіту про фінансові результати. У фінансовому звіті суб'єктів

малого підприємництва (ф. 2-м) можна виділити п'ять рядків, що розкривають інформацію про доходи малого підприємства: від реалізації продукції, інші операційні доходи та інші доходи, а також загальні підсумки – чистий дохід та разом чисті доходи. У спрощеному звіті суб'єктів малого підприємництва (ф. 2-мс) з вищеперелічених доходів окремо не розкриваються інші операційні доходи, однак додається додатковий рядок – доходи, які збільшують фінансовий результат після оподаткування (рядок 145) у зв'язку з особливостями оподаткування цієї категорії малих підприємств (мікропідприємств)[10].

З усіх найбільш відомих методів читання фінансової звітності (горизонтальний аналіз; вертикальний аналіз; трендовий аналіз; метод фінансових коефіцієнтів; порівняльний аналіз; факторний аналіз) аналіз доходів здійснюється за допомогою горизонтального (часового) аналізу в частині порівняння кожної позиції звітності з попереднім періодом, що дає можливість вивчити динаміку доходів, а також вертикального (структурного) аналізу, який дозволяє провести аналіз структури доходів з виявленням впливу кожної позиції звітності на результат діяльності в цілому.

Наступним етапом аналізу фінансових результатів є аналіз витрат малого підприємства, який також необхідно проводити в розрізі спрощених форм Звіту про фінансові результати. Варто зазначити, що вилучення рахунків 8-го класу та введення рахунків 9-го класу привело до вилучення окремого розділу Звіту про фінансові результати «Витрати за елементами» (матеріальні витрати, витрати на оплату праці, соціальні заходи, амортизацію та інші операційні витрати), що зменшило інформаційну базу для аналізу витрат та привело до унеможливлення проведення поелементного аналізу витрат звітного періоду малого підприємства.

Як економічна категорія, прибуток характеризує фінансовий результат господарської діяльності малого підприємства та найбільш повно відображає ефективність діяльності підприємства, правильність прийняття управлінських рішень системою управління. На відміну від стандартної форми звіту про фінансові результати, де можна виокремити 5 видів прибутку (валовий, операційний, від звичайної діяльності, від звичайної діяльності до оподаткування, від звичайної діяльності після оподаткування, чистий), у спрощеній формі фінансової звітності розкривається інформація лише про фінансовий результат до оподаткування (рядок 130) і чистий прибуток або збиток (рядок 150). Унеможливлення проведення горизонтального і вертикального аналізу прибутку (у зв'язку з його мінімальною інформативністю) зумовлює проведення лише факторного аналізу прибутку від основної діяльності (реалізації продукції, надання послуг, товарів та ін.), який залежить від основних чотирьох факторів, що впливають на рівень прибутку, а саме: обсяг реалізованої продукції (послуг, товарів), структура товарної продукції, собівартість продукції та зміна рівня цін або тарифів. Розрахунок впливу наведених факторів на суму чистого прибутку визначають за методом ланцюгової підстановки (табл. 1).

Таблиця 1

Факторний аналіз прибутку від реалізації продукції малого підприємства

Показник	Попередній період (0)	Дані попереднього періоду, перераховані на обсяг продажу звітного періоду	Звітний період (1)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (рядок 030 ф. 2-м)	Обсяг продажу ₀ * Ціна ₀	Обсяг продажу ₁ * Ціна ₀	Обсяг продажу ₁ * Ціна ₁
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) (рядок 080 ф. 2-м)	Обсяг продажу ₀ * Собівартість ₀	Обсяг продажу ₁ * Собівартість ₀	Обсяг продажу ₁ * Собівартість ₁
Прибуток від реалізації продукції	стр.1-стр.2	стр.1-стр.2	стр.1-стр.2

Наступним блоком фінансового аналізу є аналіз ефективності роботи малого підприємства та розкриття причинно-наслідкових зв'язків показників фінансового стану і фінансових результатів, що відображається під час розрахунку показників прибутковості і рента-

бельності діяльності малого підприємства, які «більш повніше, ніж прибуток характеризують результати господарювання, оскільки їх величина відображає співвідношення ефекту з вкладеним капіталом або спожитими ресурсами» [4, с. 295]. У процесі цього аналізу встановлюється рівень прибутковості використання капіталу в цілому та його окремих частин, а також рівень прибутку по відношенню до інших показників господарської діяльності.

На розрахунок показників рентабельності малого підприємства впливає зменшений обсяг інформаційної бази щодо розкриття показників прибутку у фінансовій звітності, що вимагає виокремлення таких показників рентабельності, які, по-перше, можливо розрахувати в обмежених інформаційних межах, а, по-друге, дозволяють отримати повне уявлення про ефективність діяльності малого підприємства. Тому для оцінювання ефективності діяльності малого підприємства найбільш інформаційно корисними є показники розрахунку співвідношення чистого прибутку до рівня продажу, активів, власного капіталу та витрат. Показники рентабельності малого підприємства з відображенням джерел інформаційного забезпечення фінансових розрахунків у показниках спрощених форм фінансової звітності наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Методика розрахунку показників рентабельності малого підприємства

Показник	Порядок розрахунку	Джерело отримання інформації	Характеристика показника
Показники рентабельності капіталу малого підприємства			
Рентабельність діяльності підприємства (сукупного капіталу)	<i>чистий прибуток / сума власного і позикового капіталу</i>	р. 150 ф. 2-м / р. 380 + р. 480 + р. 620 ф. 1-м	характеризує рівень прибутковості всього капіталу підприємства, що використовується в діяльності
Рентабельність власного капіталу	<i>чистий прибуток / сума власного капіталу</i>	р. 150 ф. 2-м / р. 380 ф. 1-м	характеризує рівень прибутковості власних коштів малого підприємства
Рентабельність основного (необоротного) капіталу	<i>чистий прибуток / сума основного капіталу</i>	р. 150 ф. 2-м / р. 080 ф. 1-м	характеризує рівень прибутковості основного капіталу
Рентабельність операційного капіталу	<i>чистий прибуток / сума операційного капіталу</i>	р. 150 ф. 2-м / р. 080 + р. 260 ф. 1-м	характеризує рівень прибутковості використання необоротних і оборотних активів
Показники рентабельності продажу малого підприємства			
Рентабельність реалізованої продукції	<i>чистий прибуток / чистий дохід від реалізації продукції</i>	р. 150 ф. 2-м / р. 030 ф. 2-м	характеризує ефективність діяльності малого підприємства
Рентабельність доходів	<i>чистий прибуток / всього доходів</i>	р. 150 ф. 2-м / р. 070 ф. 2-м	характеризує рівень прибутковості отриманих доходів
Показники рентабельності виробництва малого підприємства			
Рентабельність виробництва продукції	<i>чистий прибуток / собівартість реалізованої продукції</i>	р. 150 ф. 2-м / р. 080 ф. 2-м	характеризує рівень прибутковості виробничої діяльності
Рентабельність продукції (виробництва, діяльності) в цілому	<i>чистий прибуток / всього витрати</i>	р. 150 ф. 2-м / р. 120 ф. 2-м	характеризує рівень прибутковості виробництва продукції

Останнім блоком фінансового аналізу є аналіз фінансової стійкості малого підприємства, який відображає на певний момент стан капіталу в процесі його кругообороту і здатність суб'єкта господарювання до саморозвитку [4, с. 571]. Фінансовий стан малого підприємства, його стійкість напряду залежить від структури джерел власного і позикового капіталу та динаміки їх змін, що вимагає проведення систематичного аналізу показників, що їх характеризують та здійснення оцінювання оптимального їх співвідношення з позиції окремих користувачів малого підприємства. Показники фінансового стану відображають зміни у структурі позикового і власного капіталу, тому аналіз фінансової стійкості ґрунтується на показниках Балансу малого підприємства (табл. 3).

Таблиця 3

Методика розрахунку показників фінансової стійкості малого підприємства

Показник	Порядок розрахунку	Джерело отримання інформації (ф. 1-м та 1-мс)	Характеристика показника
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	<i>власний капітал / загальна валюта балансу</i>	р. 080 / р. 280	показує, яка частка активів підприємства сформована за рахунок власного капіталу
Коефіцієнт фінансової залежності	<i>загальна валюта балансу / власний капітал</i>	р. 280 / р. 380	показує, яка сума активів припадає на 1 грн власних коштів
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	<i>позикові кошти / загальна валюта балансу</i>	(р. 480 + р. 500) / р. 280	показує, яка частка позикових коштів приходить на одиницю капіталу, що використовується в діяльності
Коефіцієнт поточної заборгованості	<i>поточні зобов'язання / загальна валюта балансу</i>	р. 620 / р. 280	показує, яка частина активів сформована за рахунок позикових ресурсів короткострокового характеру
Коефіцієнт стійкого фінансування	<i>власний капітал + довгострокові зобов'язання / загальна валюта балансу</i>	(р. 380 + р. 480) / р. 280	показує, яка частка активів сформована за рахунок стійких джерел
Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	<i>власний капітал / власний капітал + довгострокові зобов'язання</i>	р. 380 / (р. 380 + р. 480)	показує, яка частка стійких джерел сформована за рахунок власного капіталу
Коефіцієнт фінансової залежності капіталізованих джерел	<i>довгострокові зобов'язання / власний капітал + довгострокові зобов'язання</i>	р. 480 / (р. 380 + р. 480)	показує, яка частка стійких джерел сформована за рахунок кредитних ресурсів
Коефіцієнт покриття боргів власним капіталом	<i>власний капітал / залучений капітал</i>	р. 380 / (р. 480 + р. 500)	показує, яка частка залучених коштів може бути покрита за рахунок власного капіталу
Коефіцієнт фінансового левериджу (фінансового ризику)	<i>залучений капітал / власний капітал</i>	(р. 480 + р. 500) / р. 380	показує, яка частка позикового капіталу залучена підприємством у розрахунок на одиницю власного капіталу
Коефіцієнт забезпеченості запасів і витрат	<i>власний оборотний капітал / запаси</i>	(р. 260 – р. 620) / р. 100	показує, якою мірою виробничі запаси покриті власними джерелами і не потребують залучення позикових коштів
Частка власного капіталу	<i>власний оборотний капітал* / оборотні активи</i>	(р. 260 – р. 620) / р. 260	показує, яка частина оборотних коштів підприємства була сформована за рахунок власних джерел
Частка позикового капіталу	<i>поточні зобов'язання / оборотні активи</i>	р. 620 / р. 260	показує, яка частка оборотних активів була сформована за рахунок поточних зобов'язань
Коефіцієнт маневреності	<i>власний оборотний капітал / власний капітал</i>	(р. 260 – р. 620) / р. 380	показує, яка частка власного капіталу вкладена в оборотний капітал

Примітка: власний оборотний капітал = оборотні активи – поточні зобов'язання.

Розглянуті показники фінансового стану діяльності малого підприємства мають різне інформаційне значення для окремих груп користувачів, а, отже, управлінські рішення кредиторів, інвесторів та власників підприємства можуть суттєво відрізнятися. Для банків та інших кредиторів ситуація є більш стабільною в разі зростання питомої ваги власного капіталу підприємства, що знижує фінансову залежність підприємства та фінансовий ризик, а власники малого підприємства в умовах обмеження фінансових ресурсів, навпаки, зацікавлені в залученні позикових коштів. У ринкових умовах господарювання значна частка власного капіталу та динаміка до його зростання не свідчать про покращення фінансового становища малого підприємства та можливості швидкого реагування

на зміни ділового клімату. Навпаки, використання позикових коштів дозволяє підвищити гнучкість підприємства, яка притаманна саме функціонуванню малого бізнесу.

Одним з індикаторів фінансового стану підприємства є його ліквідність (платоспроможність), оскільки відбувається можливість оцінювання своєчасної оплати поточних боргів наявними фінансовими ресурсами, що є досить важливим в умовах їх обмеження на підприємствах малого бізнесу (табл. 4).

Таблиця 4

Методика розрахунку показників ліквідності малого підприємства

Показник	Порядок розрахунку	Джерело отримання інформації (ф. 1-м та 1-мс)	Характеристика показника
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	грошові кошти + короткострокові фінансові вкладення / поточні зобов'язання	р. 220 + р. 230 + р. 240 / р. 620	показує, яка частина короткострокових зобов'язань може бути погашена за рахунок готівкових коштів
Коефіцієнт швидкої ліквідності	грошові кошти + короткострокові фінансові вкладення + короткострокова ДЗ / поточні зобов'язання	р. 160 + р. 170 + р. 210 + р. 220 + р. 230 + р. 240 / р. 620	показує, яка частина короткострокових зобов'язань може бути погашена за рахунок високоліквідних активів
Коефіцієнт поточної ліквідності	сума оборотних активів / поточні зобов'язання	р. 260 / р. 620	показує, яка частина короткострокових зобов'язань може бути погашена за рахунок оборотних активів

Отже, детальне дослідження методики проведення фінансового аналізу на малих підприємствах в умовах діючих форм фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва дає підстави зробити висновок, що показники спрощених форм балансу та звіту про фінансові результати дозволяють здійснити аналіз та оцінювання фінансових результатів і фінансового стану малого підприємства й розробити модель використання аналітичної інформації для прийняття інформаційно обґрунтованих економічних рішень системою управління та зовнішніми користувачами (рис. 2).

Рис. 2. Модель використання аналітичної інформації для прийняття інформаційно обґрунтованих економічних рішень

Джерело: розроблено автором.

Дослідження методики проведення фінансового аналізу за різними напрямками та аналіз інформаційних потреб різних категорій користувачів у фінансовій та аналітичній інформації свідчить про неоднаковий інформаційний інтерес окремих категорій користувачів у результатах фінансового аналізу за різними напрямками (аналіз фінансового стану, аналіз ефективності фінансово-господарської діяльності, аналіз фінансових результатів), оскільки їх інформаційні потреби суттєво відрізняються. Для виокремлення найбільш важливих інформаційних потреб зовнішніх і внутрішніх користувачів проведено групування показників фінансового аналізу з позиції різних суб'єктів користування фінансовою та аналітичною інформацією (табл. 5).

Таблиця 5

*Показники фінансового аналізу діяльності малих підприємств з позиції різних категорій користувачів**

Показники фінансового аналізу	Користувачі аналітичної інформації				
	Власники	Керівники	Структурні підрозділи	Постачальники та покупці	Кредитори та інвестори
Динаміка та структура доходів	+	+	+	-	+
Динаміка та структура витрат	+	+	+	-	-
Формування фінансового результату	+	+	+	-	-
Аналіз впливу окремих факторів на формування прибутку	+	+	+	-	-
Рентабельність капіталу	+	+	+	-	-
Рентабельність продажу	+	+	+	+	-
Рентабельність виробництва	+	+	+	+	+
Фінансова незалежність (залежність)	+	+	+	+	+
Співвідношення власного і позикового капіталу	+	+	-	+	+
Рівень позикового капіталу	+	+	-	+	+
Рівень поточної заборгованості	-	+	+	-	-
Рівень фінансового ризику	+	+	+	+	+
Рівень маневреності власного капіталу	+	+	+	-	-
Платоспроможність (ліквідність) підприємства	+	+	+	+	+

Примітка: авторське узагальнення.

Аналіз показників фінансового аналізу з позиції різних категорій користувачів дозволяє виявити коло інформаційних потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів. Так, внутрішні користувачі мають більш широкі інформаційні потреби в показниках фінансового аналізу, оскільки вони зацікавлені в аналізі й оцінюванні всіх напрямів фінансово-господарської діяльності для можливості поточного і стратегічного планування діяльності в умовах конкуренції на ринку. Зовнішні користувачі (постачальники та покупці, кредитори та інвестори) мають більш звужене коло інформаційних потреб для прийняття рішення щодо подальшої співпраці з конкретним підприємством, оскільки найбільш зацікавлені в аналізі й оцінюванні показників ефективності діяльності та фінансової стійкості малого підприємства в сучасних умовах господарювання.

Висновки і пропозиції. Дослідження методики проведення фінансового аналізу на малих підприємствах в умовах діючих форм фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва дає підстави зробити висновок, що показники спрощених форм балансу та звіту про фінансові результати дозволяють здійснити аналіз й оцінювання фінансових результатів та фінансового стану малого підприємства для прийняття інформаційно обґрунтованих економічних рішень системою управління і зовнішніми користувачами з виокремленням найбільш суттєвих інформаційних потреб різних категорій користувачів.

Розроблення комплексної методики фінансового аналізу для підприємств малого бізнесу з урахуванням особливостей інформаційної бази спрощених форм фінансової звітності дозволяє підвищити ефективність аналітичної роботи в підсистемі інформаційного забезпечення управління малого підприємства в умовах ресурсного обмеження малого підприємства та відмінностей в інформаційних потребах окремих категорій зовнішніх і внутрішніх користувачів.

Список використаних джерел

1. *Шеремет А. Д.* Методика фінансового аналізу / А. Д. Шеремет, Р. С. Сайфулін, Е. В. Негашев. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : ИНФРА-М, 2001. – 208 с.
2. *Ковалев В. В.* Анализ хозяйственной деятельности предприятия : учебник / В. В. Ковалев, О. Н. Волкова. – М. : Проспект, 2000. – 424 с.
3. *Мец В. О.* Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства : навч. посіб. / В. О. Мец. – К. : КНЕУ, 1999. – 132 с.
4. *Савицька Г. В.* Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. / Г. В. Савицька. – К. : Знання, 2004. – 302 с.
5. *Мних Є. В.* Економічний аналіз : підручник / Є. В. Мних. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 412 с.
6. *Лахтіонова Л. А.* Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання : монографія / Л. А. Лахтіонова. – К. : КНЕУ, 2001. – 387 с.
7. *Лисенко А. М.* Удосконалення методики проведення комплексного аналізу фінансової звітності малого підприємства [Електронний ресурс] / А. М. Лисенко, Ю. Ю. Недовоз. – Режим доступу : [http://kntu.kr.ua/doc/zb_22\(2\)_ekon/stat_20_1/23.pdf](http://kntu.kr.ua/doc/zb_22(2)_ekon/stat_20_1/23.pdf).
8. *Пожарицкая И. М.* Особенности анализа финансовых результатов субъектов малого предпринимательства с учетом изменений в его информационной базе [Электронный ресурс] / И. М. Пожарицкая, Т. Н. Пилатова. – Режим доступа : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvfbi/2009_1/Magazine_01_2009_st5_pp35-39.pdf.
9. *Ендовицкий Д. А.* Бухгалтерский и налоговый учет на малом предприятии : учебное пособие / Д. А. Ендовицкий, Р. Р. Рахматулина ; под общей ред. Д. А. Ендовицкого. – М. : КНОРУС, 2007 – 256 с.
10. *Про затвердження Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»* [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.00 р. № 39. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>.